

PROLETAREC

ŠTEV.—NO. 1062.

CHICAGO, ILL., 19. JANUARJA, (JANUARY 19,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

VSEBINA.

ČLANKI.

Panameriški kongres v Havani.
Hearstovi mehiški dokumenti, špijon Nosovitsky in "čisti".
Razlika med potopljenimi mornarji in ubitimi delavci.
Kako je v Parizu preskrbljeno za žejne.
Papež proti združenju krščanskih cerkva.
S. N. P. J. je "dobra jednota".
Nezanimive vesti.
Za sodelovanje s slovenskim združenstvom (F. S. Tauchar).
Žival in človek — kaj je razlika med njima.

IZ NAŠEGA GIBANJA.

Ali je vaše društvo ali klub že izvolil zastopnike za čikaško konferenco?
Milvaška društva podarila Peruškovo sliko županu Hoanu.
Odbor kluba št. 118 v Canonsburgu.
Nekaj o naši prihodnji predstavi na čikaškem odru.
Zveza slovenskih pevskih zborov ali Jugoslovanski Pjevački Savez?

Datumi priredb kluba št. 1.
Konferenca JSZ. za okraj št. 4.
Vesela v pomoč stavkarjem v Canonsburgu.
Josip Martinek bo predaval v klubu št. 27 v Clevelandu.
Društvo "Bled" v pomoč stavkarjem.—Vporočitev "Hrbtenice".
Odbor kluba, igra in drugo iz Girarda.
Pomožna akcija v Chicagu za stavkujoče premogarje.
Po prostranem Chicagu v agitaciji za "Proletarca".

RAZNO.

Esfira (Angelo Cerkvenik).
George Šuler.
Koncertne tekme slovanskih pevskih zborov.
Vičpici.
Listnica uredništva.
Književni vestnik.
Naročajte revijo "Pod lipo".
NAŠI ODRI:
"Zadnji dan" na collinwoodskem odru bo nekaj posebnega.
"Matiček se ženi" prihodnjo nedeljo v Clevelandu.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Published by Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba (Jugoslav Workmen's Publishing Co.) Izhaja vsak četrtek. Published Every Thursday. Naročnina (Subscription Rates): United States and Canada za vse leto (per year) \$3.00, pol leta (half year) \$1.75; Foreign Countries, za leto (per year) \$3.50; pol leta (half year) \$2.00.
Address: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. — Telephone: ROCKWELL 2864.

PRIREDBA V POMOČ STAVKUJOČIM PREMOGARJEM CANONSBURG, P.A.

Aranžirajo jo vsa slovenska podporna, kulturna in politična društva.

— Vrší se v —

soboto 21. januarja ob 7. zvečer

v dvorani društva "Postojnska Jama" št. 138 S. N. P. J.

Igral bo izboren orkester.

Zabave obilno za vse. Za najboljšo postrežbo in razvedrilo bo skrbel prireditveni odbor.

(Ta oglas prispeva v boljši gmotni uspeh priredbe "Proletarec")

G I P S Y ★ R O V E R

Muzikalna komedija v treh dejanjih

Vprizori

Samostojni izobraževalni klub

IZ WAUKEGANA

V NEDELJO 29. JANUARJA

V DVORANI Č. S. P. S.,

1126 W. 18th St., Chicago, Ill.

Vstopnice v predprodaji 75c, pri blagajni dolar.

Dobe se pri članih in članicah kluba št. 1 in v uradu "Proletarca".

G I P S Y ★ R O V E R

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—NO. 1062.

CHICAGO, ILL., 19. JANUARJA, (JANUARY 19,) 1928.

LETO—VOL. XXIII.

Upravišтво (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone Rockwell 2864.

PANAMERIŠKI KONGRES V HAVANI

ŠESTI panameriški kongres se je pričel 16. januarja v Havani, Kuba, z velikim pompom. Ves svet se zanima za to zborovanje radi njegove važnosti. V delegaciji Zedinjenih držav so predsednik Coolidge, državni tajnik Kellogg, bivši državni tajnik Chas. Evans Hughes, ameriški poslanik v Mehiki D. W. Morrow, ameriški poslanik v Italiji Henry P. Fletcher in mnoge druge velike luči.

Ameriško časopisje piše že dolgo o tej konferenci, da je vzbudilo zanjo potrebno zanimanje javnosti. Pišejo o nji evropski, in naravno centralno ter južnoameriški listi.

Zedinjene države so postale pozorne vsled izgubljanja vpliva na ameriškem kontinentu izven svojih mej. Latinska Amerika postaja "severnemu mogočnejšu" neprijazna. Ameriški imperializem s svojimi industrijskimi vpadi, intervencijami in diplomatskimi pritiski je med našimi romanskimi sosedi obsovan.

Vsled strahu pred "severnim kolosom" so se pričele posebno nekatere južnoameriške države sprijaznjevati z Evropo in so aktivne v Ligi narodov. To ne ugaja ameriški vladi niti ne ameriškem kapitalizmu. Italija, Španija in Francija tekmujejo v južni Ameriki za trge in politični vpliv. Italija propagira ligo romanskih držav. Velika Britanija se interesira v Južni Ameriki predvsem za trge, enako Nemčija.

Politika Zedinjenih držav v centralni in Južni Ameriki je: Ameriški kontinent Ameriki. To pravilo je zapopadeno v takozvani *Monroe Doctrine*. Prvotno je značilo, da evropske niti druge tuje dežele ne smejo dobiti teritorijev na ameriškem kontinentu in da evropsko vmešavanje v zadeve ameriških dežel ni dovoljeno. Danes znači še vse to in več. Centralna in Južna Amerika naj postane kolonija ameriškega kapitalizma — to je, postane naj industrialna posest ameriških bankirjev in industrialcev. V veliki meri je to že postala.

Kuba, ki je bila vzeta Španiji pred 30 leti v špansko-ameriški vojni, je od tedaj formalno sicer neodvisna republika, faktično pa je le ameriški protektorat in dežela posest ameriškega kapitala. Razun Kube so pod absolutnim

ameriškim vplivom Haiti, Panama in Nikaragva. V vseh treh vrše bodisi v presledkih, bodisi stalno, "policijsko" službo ameriške čete.

Mehiko, ki se je več let pod režimom Obregona in Callesa upirala pritisku ameriškega dolarskega moloha, je končno popustila in njeno vrhovno sodišče je proglasilo zakon ki ni bil v prilog oljnih interesov neustavnim. To je bila sicer kapitulacija Mehike dolarskim interesom zato da reši vsaj nekaj. Ni drugače, kajti Zedinjene države so mogočne in Mehiko je v primeri z njimi šibka in brez zaslombe. Ne bilo bi treba bogve kaj, da se bi napravili vztriki za vojno, ki bi bili sicer le navidezni, za slepilo ameriške javnosti. A Zedinjene države znajo metati ne ljube vlade v romanskih ameriških republikah, tudi z najetimi revolucijami. Zgodovina jih že precej beleži.

Najjačja južnoameriška republika Brazilija, ki je po obsegu večja kot Zedinjene države in šteje 35,000,000 prebivalcev, je Zedinjenim državam zelo naklonjena, ne pa tako Argentina in Čile.

Centralna Amerika je že vsa pod nadvlado Zedinjenih držav, katerim se ne more uspešno upirati niti Mehiko. V južnoameriških republikah pa ne gre tako gladko in v nekaterih jim je javno mnenje radi intervencije v Nikaragvi in radi njihovega pritiskanja Mehike naravnost sovražno.

Ameriška dolarska diplomacija ni udarjena s slepoto, kakor včasih trdi kak pregoreč radikalec. Je precej spretna, pri tem pa ji pomaga bogastvo in moč ki jo danes poseduje ta dežela. Dejstvo je, da so po svetovni vojni Zedinjene države najbogatejša in najmogočnejša dežela na svetu.

Kongres v Havani je bil aranžiran tako, da je služil že v predpripravah ameriškem vplivu v romanskih ameriških republikah. Pot ameriškega predsednika v Havano je bila spremljana z ovacijami in na Kubi je bil sprejet kakor so včasih sprejemali mogočne kronane vladarje. Pred predsednikovim posetom panameriškega kongresa je dolarska diplomacija poslala na poset v Mehiko in južno ameriške republike

Lindbergha, ki je v očeh ljudstev vse Amerike največji junak dneva.

Prvi panameriški kongres se je vršil 1. 1889 v Washingtonu. Panameriška unija je bila ustanovljena leto pozneje. Skoro vsi dosednji kongresi so se kolikor mogoče ogibali vsakega važnega problema, ako je obstojala nevarnost, da bi bile razprave o njih ameriški delegaciji neprijetne. Na prošlem kongresu so že poskusili zastopniki nekaterih republik inkorporirati v določbe Panameriške unije točko, da ne sme nobena ameriška republika podvzeti oborožene intervencije proti drugi, kar znači, da ako bi bila sprejeta in uveljavljena recimo pred leti, bi ne bilo intervencij v Mehiki, Haitiju, Panami, Kolumbiji, Santo Domingu in Nikaragvi. Vse, razun onih vlad ki so na krmilu po zaslugi ameriškega protežiranja, bi rade tak dogovor. Toda če ga predlagajo, ne bo sprejet kakor si stvar one predstavljajo. Zedinjene države naglašajo načelo, da so z Monrojevo doktrino sprejele odgovornost za red in mir v romanski Ameriki in zato so dolžne igrati vlogo policaja kjer in kadar potrebno. Potrebno pa je to vselej, kadar so ogroženi "ameriški interesi" ter življenja tujcev.

Dežele v centralni in Južni Ameriki imajo veliko bodočnost. Nekateri, npr. Brazilija, Argentina in Mehiko so silno bogate na prirodnih zakladih. Brazilija sama ima veliko več rodovitne zemlje kakor Zedinjene države in skoro še nedotaknjene naravne zaklade. V njenih mejah se lahko udobno preživlja desetkrat toliko ljudi kot jih ima sedaj. To je le ena izmed enaindvajsetih republik. V skoro vseh, v enih več v drugih manj, prihaja industrializacija. Z njo narašča naseljevanje, trgi se večajo, in več se tudi razredni boj.

Ta Amerika velike bodočnosti, ki obeta velikanski trg in priložnosti za investiranja, je torej žoga, s katero se igrajo, oziroma se skušajo igrati imperialistične sile. V povojnih letih je v nji evropski vpliv zelo narastel; Zedinjene države ga skušajo zmanjšati, hočejo ga izriniti in dvigniti sebe nad vse druge. Vsled tega so bile poslone na kongres v Havano največje ameriške državniške zvezde, vsled tega ogromna ameriška propaganda v časopisju, radiju in kinu.

Nezanimive vesti.

V West Frankfortu v Illinoisu je izgubilo življenje 21 rudarjev. Vzrok: eksplozija. V bližini Califa v Kolumbiji je zasutje šahta zaprlo izhod sto rudarjem. V Kurume na Japonskem je ubila eksplozija v tovarni raket 17 delavcev.

Take vesti se ponavljajo vsak dan v tednu skozi vse leto in zato so "nezanimive". Razun tega delavci še ne cenijo svojih življenj kot potrebno, profit pa jih tudi ne protektira, če se mu ne izplača.

Hearstovi "mehiški dokumenti", špijon Nosovitsky in "čisti".

"Mehiški dokumenti", katere je William Randolph Hearst v svojem časopisju tako kričavo in senzacionalno objavil, so torej ponarejeni. Pametni so to vedeli takoj ko je Hearst obljubljal objavo, da pripravi javnost na razkritje mehiških intrig proti Zedinjenim državam. Ker je v "dokumentih" označeno, da so dobili štirje zvezni senatorji od mehiške vlade milijon podkupnine, je bil senat moralno prisiljen uvesti preiskavo, ki je dognala, da so dokumenti ponarejeni in še celo prav nerodno ponarejeni. Hearst je zmerjal v svojih in drugih listih senatorja Norrisa, ker Norris prve dneve preiskave ni izbiral besed proti Hearstu pač pa mu je povedal kar tak intrigant in atentator na poštenja zasluži. Hearst se je zanašal, da se bo večina senatne komisije zbala njegovega časopisja in ne bo prestroga z njegovimi "dokumenti". Ampak po vestnem zaslišavanju raznih prič je objavila to kar je pronašla: Mehiški dokumenti so ponarejeni; Hearst se ni niti potrudil pronajti ako so dokumenti res dokumenti mehiške vlade. Kupil jih je od provokatorjev in dal zanje po lastni izpovedi kakih dvajset tisoč dolarjev. Njegov namen je bil: Zaupijmo po vsi Ameriki, da bo tega in tega dne začelo Hearstovo časopisje priobčevati mehiške dokumente, iz katerih bo razvidno, kako mehiška vlada intrigira proti Zedinjenim državam. To "senzacionalno razkritje" bi dvignilo ugled Hearstovih listov in mu povečalo cirkulacijo. In kakor se je Hearstu trik prvih par dni posrečil, toliko je sedaj globokeje v blatu.

V vsej svežosti tega umazanega škandala je prišel na dan že drugi. Mehškemu generalnemu konzulu v New Yorku so bili ponudeni na prodaj "ameriški dokumenti", ki dokazujejo kako vlada Zedinjenih držav intrigira proti Mehiki. Konzul je dokumente sicer odklonil, a je poskrbel, da se je pronašlo, kdo je avtor in posredovalec. In kakor že večkrat, ima tudi v tem slučaju vmes prste znani mednarodni špijon Jacob Nosovitsky. Izmed dokumentov, ki jih je priobčil Hearst, je skoval dva po lastni izpovedi Nosovitsky, o drugih pa je rekel, da so tako nerodno skovani, da bi bilo njega sram imenovati jih za svoje delo.

Nosovitsky je bil v službi angleške in ameriške tajne službe ter raznih privatnih kapitalističnih agencij. Svoječasno je v Hearstovih listih opisoval, kako je špijonaril v Mehiki in v ameriški komunistični stranki, pisal komunistične resolucije in letake ter določbe za revolucionarno mehiško armado, da je z njimi strašil svoje gospodarje.

Nosovitsky in Fraina sta bila l. 1920 od ameriške komunistične stranke poslana na tajno komunistično konferenco v Amsterdam. Prvi je bil že tedaj špijon, drugi pa je postal v tem času.

O tem Nosovitskyju pišejo sedaj nekateri komunistični listi, da je bil "socialni revolucionar", torej neke vrste socialist, ker računajo, da so člani, ki so vedeli o "komunističnih" aktivnostih tega špijona stvar že pozabili, ali pa jih ni več v pokretu.

"Podzemski radikalizem" je v tej deželi šolal razne Nosovitskyje, ki nadaljujejo s svojim špijonstvom in provokatorskim delom v unijah in posebno v stankah.

Kovanje dokumentov, kot v slučaju Hearsta in sedaj Nosovitskyja, je višek zločinskega provokatorstva, ker ima namen poostriti odnose med prizadetima deželoma do vojnega stanja. Tako brezvestno igranje z usodo stotisočeri življenj je mogoče samo v kapitalistični ekonomski uredbi.

Kako je v Parizu preskrbljeno za žejne.

Pariz, ki slovi kot mesto veseljačenja, ranjanja in tudi orgij, ima 32.000 gostilen, kavaren in kabaretov, v katerih se prodajajo alkoholne pijače. Na vsakih 75 prebivalcev Pariza pride ena gostilna, kavarna ali kabaret. V vsi Franciji je okrog pol milijona točilnic opojnih pijač. Ljudje, ke se preživljajo s prodajanjem vin, likerja in piva, se smatrajo v ekonomskem pomenu besede za "neproduktivne", ker ne dodajajo ničesar k bogastvu dežele. Bogastvo se namreč steka "po grlu" v nič. Vzlic temu, da se Francoze oglašajo kot trezen narod, je alkoholizem tudi v Franciji precej akuten problem.

Ista francoska statistika, ki navaja omenjeno število gostilen, izvaja nadalje, da je izmed 150.000 oseb, kolikor jih v Franciji umrje vsako leto za jetiko, 135.000 alkoholikov. Triinpetdeset odstotkov morilcev in 70 odstotkov beračev v Franciji je žrtev alkohola, trdi poročilo.

Razlika med potopljenimi mornarji in ubitimi delavci.

Listi so dnevno v dolgih poročilih opisovali poskuse dvigniti potopljeno submarino S-4, v kateri je bilo nekaj mornarjev živih več dni, dokler jim ni pošel potreben zrak. Rešilna dela so se vršila v največjem obsegu in končno se jim je posrečilo dobiti na površje 15 mrtvih mornarjev. Vseh, ki so v nji, je bilo 32. Sledile so preiskave in dolga zaslišanja. Kdo je odgovoren? Kritizirali so drug drugega vsevprek.

Prav je da skušajo varovati življenja mornarjev na vojnih ladjah.

Ni pa prav, da niso vladni faktorji enako pazni pri varovanju življenj delavcev.

ANGELO CERKVENIK:

ESFIRA

POVEST O VOTLIH OČEH.

Prepis iz mojega dnevnika.

(Nadaljevanje.)

Prišel sem. Predno sem utegnil potrkat, je odprla duri svoje izbe.

"Tiho, po prstih, prosim!"

Ustavil sem se sredi sobe. Bilo je temno. Prijela me je za roko in me peljala k otomani.

"Sedite!"

Pozvonila je.

V spalnico je vstopila njena sobarica, mala Idečka.

"Idečka, mraz mi je, zakuri mi v kaminu!"

Dolgo, dolgo sva sedela.

Poljubljal sem ji roko. Ni mi branila. Hotel sem se ves potopiti vanjo, da bi bil ves v njej, da bi bila sleherna njena misel moja misel, sleherno njeno čustvo moje čustvo; slutil sem, da se v njej nekaj velikega godi, kajti nekikrat je zadrževala po vsem telesu.

Plamen iz kamina je le slabo obseval njen profil.

Skušal sem iskati misli in čustva v njenih očeh.

"Zakaj me tako gledate?" me je nenadno vprašala.

"Lepi ste, Esfira!"

"Lepa? Ne, ne! Povejte po pravici, zakaj me gledate!"

"Rad bi vedel, kaj se v tem trenutku godi v vaši . . . — kako naj povem? — recimo: v vaši duši, v vašem srcu, ali če hočete: v vaših možganih."

"Kaj se godi v meni? Da, nekaj se godi, nekaj, česar ne morem videti in objeti s svojo mislijo . . . nekaj, pred čemer me je strah . . ."

Strah me je pred to strašno željo:

Videti bi hotela tvoje oči . . .

videti tvoje oči!"

Zašepetala je in v tem šepetu je bilo toliko krika, toliko nepopisnega gorja, da se mi je utrgal iz srca plaz joka.

Naslonil sem glavo nanjo; objela me je in me poljubila na ustnice.

"Mora tako biti," je rekla in ni jokala.

In zopet me je poljubila, in zopet, zopet . . .

Potopil sem se v čistem hrepenenju do dna, prav do dna, in hrepenenje je bilo brez dna, kakor njene mrtve oči.

"Nikdar več ne bom nikogar poljubila."

Ali je rekla sama sebi, ali je hotela povedati meni?

Že sem hotel odpreti usta, že sem ji hotel priseči, da tudi jaz ne bom nikdar več . . .

"In vi," je dejala "ne smete več misliti name, ko boste odšli . . . Srce bi me bolelo, če bi

vedela, da trpite zavoljo mene, da ste mi nekaj obljubili, kar bi vas kdaj pozneje tlačilo kot neizpolnjena obljuba."

"Esfira, Esfira!"

"Prijatelj moj, moj najljubši, slepa sem, pravijo, in vendar vidim več nego ti..."

Tako me je nekaj časa tikala, nekaj časa vikala.

Zopet sva obmolnila.

"Tako kratka je bila ta sreča, tako zelo kratka! Ah, ostani tukaj! Ne hodi tja! Ostani!"

"Ostal bom pri tebi. Nikakor ne bom šel."

Tedaj je nepričakovano zajokala.

"Prekleta vojna!"

"Zakaj, Esfira?" sem jo vprašal.

Nikdar nisem zvedel zakaj. Niti danes ne vem še. Le temno v daljavi sem bil nekaj zasluhlil.

"Tudi vojna je morala biti!"

"Morala?" me je vprašala. "Čeprav! Nič manj ni zato prekleta!"

To so bile njene poslednje besede. Dolgi dve uri je slonela s svojo glavico na mojih prsih in se mi je vsa ydala. Bila je vsa jaz, in jaz sem bil ves ona.

Poljubljal sem ji oči.

Mrtve oči.

Mimo vile je korakala vojaška patrolja.

Z bližnjega zvonika se je oglasil zvon.

"Oditi boš moral."

"Saj ostanem tu, Esfira!"

"Če me imaš res rad, odidi!"

"In tedaj sem jo poslednjič poljubil.

"Vredno je bilo živeti," je zašepetala.

Lokomotiva je zažvižgala; vlak je zdrdral v gosto meglo.

Kako malo sem videl! In nisem bil slep. Povsod le megla, gosta, neprodorna megla.

Pskov, 5. oktobra 1918.

Pisala mi je.

"Do zdaj sem bila tako zelo sama sredi brezkončne teme. Odkar pa sem Tebe videla, sem vsak hip s Teboj."

Povedala mi je v pismu, da je pri njej doma čudno in žalostno. Mati venomer joče, oče pa po več mesecev ne spregovori niti besedice.

Žalostna je in vendar presrečna. Spominja se vsak trenutek tiste prelestne noči, zaradi katere ji je menda Sabaot vdihnil življenje. Premnogokrat se na kolenih zahvaljuje Njemu, ki ji je ustvaril srce.

Njena sreča je popolna.

Noče in ne more sicer trditi, da bi ji še ena takšna noč, še več takšnih dni ne potisočilo globine in sladkosti v občutju sreče. Ne ve, kako bi bilo, boji se misliti na možnost, da bi živel skupaj z menoj... Pa naj bo kakorkoli že: preverjena je, da je ni sile, ki bi mogla izbrisati iz njenega življenja vero, da se more smatrati za najsrečnejšo žensko, ker ji je bilo dano popiti čašo najčistejše ljubezni prav do dna. Laže ji je pojmiti resničnost in veličino

te sreče v vsej popolnosti, ker je slepa in je zagadelj ne more motiti brezpomembna zunajnost.

Vse, kar človek more videti, je brezpomembno, ker je omejeno.

Edinole tema je brezmejna.

Tako mi je pisala. Naj ji odpišem, me prosi. Mama ji bo čitala. Ni mi treba misliti, da bo mama čitala. Mislim naj si: Sabaot bo Esfiri podaril vid samo za toliko trenutkov, kolikor ji bo potrebno, da bo mogla prečitati njegovo pismo. Mama jo ima tako rada, da bo čitala in ne bo vedela, kaj čita.

"Tudi jaz ljubim mamo", piše "in če bi vedela, da bi ji mogla odvzeti le del tistega trpljenja, ki ga trpi zavoljo mene, če bi ji darovala svoje življenje, še ta trenutek bi ga darovala."

In sem ji res pisal, kakor da pišem samo njenim očem:

"Moje oči!"

Esfira moja, videl sem Tvoje oči, videl sem najlepše oči na svetu, kajti verjeti ne morem, da bi mogla še kje živeti lepota, ki bi bila lepša od Tvojih oči. Včasih me obide čudna misel:

Da bi Ti Bog dal in bi spregledala samo za kratek hip, da bi uzrla v zrcalu samo za bežen trenutek lepoto svojih oči.

Da bi Te tedaj vprašal Bog:

"Glej, Esfira, takšne so tvoje oči. Povej mi, kaj hočeš: ali hočeš ohraniti vid in izgubiti to lepoto, ali pa biti večno slepa in tako čudovito lepa? Povej, kaj želiš, in tvoja volja se bo zgodila!"

Esfira, jaz trepečem zate; Esfira, Tvojega odgovora se bojim.

Bojim se, da bi se zbala za svojo lepoto... in če bi se Ti ne zbala, bi kričnil jaz:

"Bog, Bog, ne skušaj je, ne uniči te najpopolnejše lepote... vzemi ji vid..."

In še čudnejša misel me včasih muči: Da mora menda tako biti, ker je Bog ustvaril prepopolno lepoto in se je prestrašil svoje lastne ustvaritve: tolikšne lepote, in ji je v poslednjem hipu udaril pečat žalosti. Prestrašil se je, kakor se je bil v pradedni dobi prestrašil babilonskega stolpa.

Lepota in vid, tako silen razum in tako prečloveško srce!

Predaleč bi se oddaljila od svojega rodu; preveč podobna bi bila svojemu Stvarniku...

Esfira, zdaj veš, da tudi razumem — po svoje — Tvojo srečo.

Danes bi več ne jokal, kakor sem jokal v tisti noči.

Le gledal bi Te. Niti ljubiti bi se Te ne upal.

Ljubim Te le zdaj, od daleč, ko si mi tako daleč, da vidim Tvoje oči le skozi meglo. Gledal bi Te večno in ljubil ne bi — nikogar.

Prišel bom, Esfira; pričakuj me!"

(Dalje prthodnjič.)

Resnim in pametnim za smeh in kratek čas.

S. N. P. J. je "dobra jednota"

Ko sem včasih poslušal kakega govornika ki je pripovedoval kakor je SNPJ. dobra, kako pomaga svojim članom in kako je napredna, in ko sem slišal potem govornike drugih jednot in zvez, se mi je zdelo, da rabijo skoro vsi "eno kopito", razunh tistih, ki so vpletli v svoj govor tudi kaj načelnega.

Ali SNPJ. je vseeno dobra, kar bi pomenilo, da je boljša od drugih. Hvalijo jo namreč tudi nečlani. "Mi nimamo nič proti SNPJ. kot taki, kajti jednota je dobra," je pisal že večkrat frančiškanski dnevnik, "samo vodstvo je zanič". Lojze Pirc piše isto; marsikakšen fajmošter je že pridigal, da nima nič proti SNPJ., ampak le proti vodstvu, ker je brezversko.

Chas. Novak pa se temu hvaljenju ni pridružil in je izgledalo da ima o SNPJ. čisto drugačno mnenje kot ostali njeni prijatelji okrog listov ki ji dajejo nasvete in se ji ponujajo za napoluradna glasila. Pokazalo pa se je, da smatra tudi Čarli SNPJ. za dobro in se je priglasil za pristop. Well, to še ni dokaz, da mu je za SNPJ. Dokaz pa je tole: Društvo ga je odklonilo, in v svojem listu je Čarli prisegel tako naglas, da je "zakletva" tiskana z extra črnim tiskom: "Čarli Novak se bo zopet priglasil in svoj pristop k SNPJ. ZAHTEVAL! Lahko ga stokrat odklonijo, ali prišel bo čas, ko bo sprejet pa magari se postavijo vsi socialistični kričarji na glavo."

Kako junaško je to povedal. Trocki ni toliko pogumen in sto drugih revolucionarjev, ki so bili izključeni iz komunistične stranke, tudi ne. Čarli enostavno zahteva in bašta. Iz francoske komunistične stranke so izključili precej trockijevcev, in "čistijo" jih "ven" tudi v drugih deželah. Če pa "čisti" kaka unija, ali podporna organizacija, je to brrr — kontra-revolucionarno, reakcionarno, kruto itd. itd. Društvo SNPJ. nima niti pravice odkloniti prosilca, ako je ta prosilec slučajno Čarli, čigar "pravo ime je Frank", in če ga odkloni, strela božja, se Čarli raztogoti in pri-seže: Morajo me sprejeti, pa če se postavijo vsi na glavo.

Čarli je neroden akrobat; stoji na glavi in logika mu je zlezla v palec na nogi, ki je "first class risk". Stoji na glavi in prav drugim: Še vi se postavite na glavo!

"Boste videli, kaj bomo počeli na prihodnji konvenciji SNPJ.," se je nekje pohvalil Čarli. "Mi se namno že pripravljamo."

Kaj "Frank" Novak sploh hoče v SNPJ. in od nje? Posmrtnino ali bolniško podporo ali kaj? Ne eno ne drugo. On jo hoče odrešiti, dal ji bo nov odbor, v glavnem tak kot je bil v tem listu že enkrat ali dvakrat omenjen. Samo zato se trudi, da postane njen član, in kadar se dovolj članov postavi na glavo, bo Čarli sprejet. — K. I.

Skrinja modrosti.

BODITE svobodni ljudje in zaupajte v značaj svobodnega človeka; največje človeške nadloge prihajajo iz nadvlade, ki jo človek izvaja na svojih bližnjih ali pa iz nadvlade, koji podlega. — PETER KROPOTKIN.

Po prostranem Chicagu v agitaciji za "Proletarca".

(Poroča Anton Vičič.)

(Nadaljevanje.)

Že zgodaj dopoldne omenjenega dne sva se s Pucem ustavila pri nekemu rojaku in mu povedala čemu sva prišla. Dejal je, da ne čita nič, dobiva pa dva lista. Ker ni milijonar, ne more podpirati vseh. Kakor povsod, sem tudi tukaj razvidel, da se bi ga dalo pridobiti, če bi naši sodrugi in somišljeniki, kadar pridejo z ljudmi v dotiko, v pogovorih vpletli tudi kaj agitatoričnega. Tako pa so ljudje nepoučeni in pod vplivom nasprotnikov, ki se nič ne šonirajo zabavljati in obrekovati. Obiskala sva tudi dr. A. Furlana. Dobiva dva izvoda Proletarca, enega kot naročnik, enega za oglas. Dejal je, da mu zadostuje eden in je to enkrat že sporočil. Na nekem naslovu nam je rojak pridigal, da ne bo nič, kajti kamor smo vrgli tavžente (Zadružna banka), naj gremo tudi mi. Bil je na debati, kjer je videl, da je Zajec zato da se tisočake razdaja, Turk pa, da se jih ne. Evo, modrosti! Na vratih neke hiše smo videli naznanilo zdravstvenega urada, ki prepoveduje vhod. Bolezen je bila v hiši. Ena hčerka tega rojaka je bila nekaj dni prej pokopana, druga mu je ležala smrtno bolna. — Anton Račić v Berwynu nama je dejal, da je bil nekoč že naročnik. V času, ko mu je takrat potekla naročnina, je bil v zadregi za sredstva, pa je sporočil Proletarcu in Prosveti, da naročnino obnovi ko hitro mogoče. Prosveto so mu pošiljali, a Proletarca ustavili. To je bilo bajne pred 8. leti. Od tedaj ne mara več Proletarca. Tudi je zelo hud na socialiste, ker je nekje čital, ali pa slišal, kako v New Yorku rušijo unije in nastopajo sodnijsko proti komunistom. Eden Kristan je v kraljevski službi, drugi, milijonar, pa je prišel po ameriške tisočake. In ker so mu socialisti v Chicagu tebi nič meni nič dali "\$50,000", je zelo hud. Prišla sta k njemu na obisk še dva rojaka in sta mu pomagala, tako da je bila naša debata zelo "vroča". Priznati pa moram, da smo se držali mej dostojnosti in da se je vljudno poslovil, enako seveda tudi jaz. "Če imaš kaj drugega," je rekel, "vzamem." Slučajno sem imel potrtilno knjižico "Domačega prijatelja", katerega je naročil, ampak ne "Proletarca".

Bila sva marsikje, večinoma v hišah kjer je bil poset brezuspešen. Stvar pa je treba pravilno razumeti. Kar je priseljencev "od cerkve", imajo frančiškanski dnevnik, eni pa čitajo kak drug nam sovražen list, v kolikor sploh čitajo. "Kaj vas zanima?" sem tu in tam povprašal. "Imamo najrajše novice." In sem nadalje poizvedoval, kakšne. O umorih, ropih, "divorcih" itd. Za članke, za podučno čtivo jim ni. V cerkev ne gredo vsako nedeljo, ker so od slovenske oddaljeni, a vero imajo. Skoro vsi ti ljudje pa bi postali naši, ako hočejo člani in članice kluba št. 1 bolj in več agitirati. Eden malo zmore. Deset, dvajset v teku leta ali dveh pa bi preoralo toliko, da se bi res poznalo.

Pri John Thalerju, ki je večletni član JSZ., sva se ustavila in je ponovil naročnino ne da bi bilo treba besede. Bil je pri njemu v vasi več naših članov, in z njimi sva se tudi midva razvedrila.

Ko sva odšla, sem bil z dnevom zelo nezadovoljen in s samim seboj. Še koga obiščem, predno grem proti domu, sem sklenil. Brskam po seznamu in oči se mi ustavijo na naslovu Martina Kržana. Bil

sem že enkrat pri njemu in je dejal, da naj še pridem. Dobro, sedaj grem. Ko sem vstopil, je bila njegova soproga sama doma z Mrs. Špolarjevo. "Zopet sem prišel zastoj", sem mislil, a ona mi je na vprašanje pojasnila, da se Kržan kmalu vrne. In res, prišla sta z Andrew Špolarjem. Slednji se je šalil, če sem še pri življenju, in če sem zopet kaj nabral, da me morda spet kdo "obere". Martin je vedel čemu sem prišel. Segel je v žep ter ponovil naročnino brez da bi ga opomnil. Ker sem dan zaključil, sem se tu nekaj časa ustavil in podali smo se v živahen pogovor. A. Š. je prodal dva koledarja, v zameno pa sem mu obljubil, da pristopim k društvu "Zvon" in "Zarja". Ko sem se pripravil na odhod, se mi je ponudil rojak enakega imena (Anton Vičič), da me s svojim avtom pelje domov, da se mi zopet ne dogodi nesreča (napad) kot zadnjič. Za uslugo sem mu hvaležen.

Koliko naročnikov sem dobil? Deset, dvajset, petdeset?

Iz teh vrstic ste razvideli, da v Ciceru nisem dosegel tolikšnega števila. So pa izgledi, da se Proletarca more razširiti, kakor je v enih čikaških okrajih, ako hočejo sodrugji in somišljeniki temu namenu posvetiti več svoje pozornosti.

Za agitacijo sem porabil tudi zadnji dan prošlega in prvi dan tega leta. Bilo je zelo zanimivo, kajti imeli smo velike snežene zamete in mraz. Burja je nosila oblake snega ter ovirala vid potnikom in voznikom. Promet je bil oviran. V takem vremenu vidiš posebno zjutraj na vogalih velike skupine premraženih ljudi, ki čakajo na poulične kare. V lepem vremenu, to je, kadar ni zametov, vozijo druga za drugo v presledkih po par minut, ne pa, kadar se mesto spremeni v kos Alaske. Tedaj je treba včasih nanjo čakati 10 minut, mnogokrat po celo uro, v sneženih viharjih pa po večina ulic sploh ne vozi. Stotisoče ljudi se vozi na delo in z dela po pol ure do uro in pol vsaki dan — v takih dneh pa je najtežji problem, *kako dospeti na cilj?* Tako je iz tira ne samo promet, ampak tudi tovarne, pisarne in trgovine, ker ljudje ne morejo priti pravočasno, ali pa sploh ne pridejo na delo.

Tak je bil 31. december, ko sem se podal na pot, seveda ne na "konec sveta", kajti Chicago ima vse moderne pripomočke in dobra prometna sredstva. Za 7c se lahko voziš iz enega konca mesta na drugega kar vzame nad dve uri, a za 7c se tisti ki zna jemati *transferje* lahko vozi v Chicagu s poulično železnico tudi več ur. Kadar pa zapade sneg, kar se dogodi le parkrat vsako zimo, so ceste blokirane s karami, avti in "trucki" in vse stoji nekako na enem mestu. To traja dan ali dva, dokler vihar ne poneha in delavci za sili odpro pota prometu.

Chicago je mesto "na slabem glasu". Župan Thompson in policijski komisar sicer pravita, da ni nič slabše kot druga velika mesta, da pa so ga razglasili za slabo mesto tukajšnji dnevnikarji (vključivši "Prosveto" . . . kot trdijo v Lemontu kjer se tudi pozimi gode čudeži in pa v cerkvi sv. Štefana ter v uredništvu frančiškanskega žurnala.) To na "duši in na telesu umazano Chicago" torej včasih pobeli sneg in burja odnese ves njen šmrad daleč na Michigansko jezero. Kar je Čikažanov, razumejo svoje "nevihte" in svoj "sneg", pa si mislijo: Čemu nam o tem piše? V pojasnilo: Zato, da bero tudi tisti o nas in naši zimi ki niso v "Čikagi".

Večkrat poprej sem že omenil, kako težko je v prostranem mestu dobiti tiste ki jih iščeš doma tedaj ko jih obiščeš. "To pa je dan, ko bodo doma", sem rekel sam sebi, si zapel suknjo in odkorakal po gazi

do kare. "Ljudje so v gorkih stanovanjih in gledajo, kako se igra ostra burja z oblaki snega katerega odnaša s streh in polni z njim trotoarje ter ceste. Potrkaš, in ženi ni treba pojasnjevati: "ni ga doma, je odšel, ne vem kedaj pride".

V svoj notes sem si zabeležil večje število naročnikov katerim je naročnina pred kratkim potekla ali jim bo te dneve, in pa nekaj naslovov od nenaročnikov. Ko take naslove v Chicagu zbiraš skupaj, imaš vedno to težkočo: katere bi zbral skupaj, da bi porabil čim manj časa? Eden, morda trije katerim je naročnina potekla so kje na severni strani, vsaki povprečno 15 minut vožnje drug od drugega. Ducat jih je v okrožju Pilzenske poštne postaje, približno toliko v Hawthorne, in vse te je treba obiskati. Odločil sem se, da grem v Hawthorne — to je okrožje, v katerem so "lawndalski socialisti", Bingleji "svobodomisleci", in pa tisti, "ki so se nedavno tja priselili". Vseh skupaj bo najbrž kakh 500 do 1000 v okrožju poldruge kvadratne milje. "Zvečer bo Silvestrova zabava kluba št. 1," sem modroval, "pa hočem biti navzoč, posebno še radi polnočnega programa. Če grem daleč, bi morda ne mogel na "Lawndale", torej je najboljša, da se ob tej priliki držim tam okrog . . ."

Predno grem na "obiske", naj mimogrede omenim svoje vtise, ki sem jih dobil na Silvestrovi zabavi kluba št. 1 JSZ. Povem vam, da je človek vesel tako aktivne organizacije kakor je ta klub. Deluje na prosvetnem polju in za probujenje našega delavstva kakor nobena druga v Chicagu.

Ne prištevam se k "vodilnim" članom kluba št. 1, ampak k onim, ki ga bolj "nepriustransko" opazujejo. Dolgo sem bil izven njega, potem sem postal aktiven član kluba št. 45 v Waukeganu, danes sem zopet član kluba št. 1, in vedno sem mislil najboljša o tej prvi postojanki naše zveze. Kje je kaka delavska organizacija med nami v Ameriki, ki bi bila aktivna v tolikih ozirih na tolikih poljih ob enem, kakor je klub št. 1 JSZ? Prireja igre, predavanja, briga se za "Proletarce", za pojačanje Jugoslovanske socialistične zveze, za kulturno delo vseh vrst, sodeluje na priredbah socialistične stranke v Chicagu, pomaga v agitaciji za širjenje angleškega socialističnega tiska, deluje za zgraditev doma J. S. Z. in Proletarce kakor nobeden, prireja piknike, veselice, ima svoj pevski, svoj dramski zbor, razne odseke, in njegov odbor ima toliko članov kakor kakšno društvo ali klub z malim številom članov. Klub št. 1 je ponos NAPREDNEGA dela slovenske naselbine v Chicagu. Če še niste njegov član, pridružite se mu!

(Konec prithodnjič.)

Papež proti združenju krščanskih cerkva.

Papeževa enciklika, ki se peča z vprašanjem združenja krščanskih cerkva, je povedala protestantom in pravoslavim: Združenja s katoliško cerkvijo ne more biti. Edina pot za vas je, da se povrnete v narocje edino zveličavne cerkve in jo sprejmete tako kot je. Kajti rimokatoliška cerkev je delo Boga, vaše so razkolniške.

Izgleda, da bo združitev delavskih strank laglje dosegljiva kakor pa združenje krščanskih cerkva.

Naročajte knjige iz "Proletarčeve" založbe.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA.

DOPISI.

KONFERENCA KLUBOV J.S.Z. IN DRUŠTEV IZOBRAŽEVALNE AKCIJE J.S.Z. ZA OKRAJ ŠT. 4.

CHICAGO, ILL. — 4. konferenca klubov in društev izobraževalne akcije J. S. Z. za okraj štev. 4, t. j. Severni Illinois in jugovzhodni Wisconsin se vrši 29. januarja t. l. v dvorani Č. S. P. S., 1126 W. 18th St. Pričetek točno ob deveti uri dopoldne.

DNEVNI RED KONFERENCE:

- 1) Otvoritev seje;
- 2) Volitev predsednika seje;
- 3) Volitev zapisnikarja;
- 4) Čitanje imen zastopnikov;
- 5) Čitanje zapisnika zadnje seje;
- 6) Čitanje dopisov;
- 7) Poročilo tajnika-blagajnika;
- 8) Poročilo konferenčnega organizatorja;
- 9) Poročilo nadzornega odbora;
- 10) Poročilo posebnih odborov;
- 11) Poročila zastopnikov klubov;
- 12) Poročila zastopnikov društev, klubov in zborov. Izobraževalne akcije;
- 13) Razprava o agitaciji J. S. Z. in za razširjenje Proletarca ter socialističnega tiska sploh;
- 14) Volilna kampanja za leto 1928: Referira sodrug Frank Novak;
- 15) Agitacija med mladino, referira sod. Fr. Alesh;
- 16) NEDOVRSENA OPRAVILA: a) Zveza zborov, poroča sodrug Frank Novak;
b) Zveza dramskih odsekov v okrožju konference;
- 17) V korist konference in J. S. Z.;
- 18) Volitve konferenčnih odbornikov;
- 19) Razno — določitev mesta prihodnje konference;
- 20) Zaključek konference.

Apeliram na tajnike klubov in društev izobraževalne akcije, da mi sporoče imena izvoljenih zastopnikov.

Ker je vstop na konferenco dovoljen vsakomur, vsled tega apeliram na sodruga in somišljenike, sploh vse rojake v Chicagu in bližnji okolici, da se udeležijo te konference, ki bo izredno važna, kot je razvideti iz gornjega dnevnega reda.

Apeliram na vse, ki se udeležijo te konference, da so točno ob deveti uri v zborovalni dvorani. Dnevni red je precej obširen in zahteva mnogo razprave. Ako hočemo delo pravočasno končati, je potrebno, da pričnemo tudi o pravem času. Popoldne je namreč prireditelj kluba štev. 1 J. S. Z. ("Gypsy Rover").

Klubi J. S. Z. v konferenčnem okrožju štev. 4 kakor tudi društva Izobraževalne akcije J. S. Z. ki še niso izvolila zastopnikov, naj to store. Ako katero društvo izobraževalne akcije J. S. Z. v temu okrožju pomotoma ni dobilo pismenega obvestila, naj izvoli zastopnika in ga pošlje na to konferenco. Vabila sem razposlal na vsa društva, ki so bila prijavljena v gl. urad J. S. Z. da so pridružena Izobraževalni akciji. —

Peter Bernik, tajnik Konference.

ZVEZA SLOVENSkih PEVSKIH ZBOROV ALI JUGOSLOVANSKI PJEVAČKI SAVEZ?

Na konferenci J.S.Z., ki se je vršila 13. novembra prošlo leto v Waukeganu, je delegat Frank Novak, eden aktivnih članov pevskega zbora "Naprej" v Milwaukee, izvajal, da je v interesu naših pevskih zborov, ako se organizirajo v zvezo. Namen take zveze bi pred vsem bil gojiti sodelovanje med zbori, prireditelj ene-ga skupnega koncerta enkrat letno po vzgledu zveze nemških pevskih zborov, in skupno nabavljanje not ter drugih pripomočkov, ki jih rabijo zbori, v kolikor bi bilo to cenejše ter izvedljivo.

Konferenca je v principu njegov nasvet osvojila in ga izvolila za začasnega tajnika. Njegov mandat je, da poizve, kaj mislijo o ideji naši zbori ter da o rezultatu poroča bodočim konferencam in javnosti potom listov. Naslov Frank Novaka je 442 National Ave., Milwaukee, Wis. Kdor ima kake sugestije za name-rovano zvezo naših pevskih zborov, ga prosimo, da mu jih sporoči.

Osem dni potem ko so o zvezi naših pevskih zborov razpravljali udeleženci konference JSZ. v Waukeganu, se je vršil v Chicagu sestanek za ustanovitev "Jugoslovanskega Pjevačkega Saveza", ki se je vršil ob priliki slavnosti 25-letnice "Zore". Na njen jubilejni koncert so namreč prišli razni zbori in "Zora" je priložnost izrabila ter iniciatirala predlog za ustanovitev zveze jugoslovanskih pevskih društev. Pozivu za sestanek v to svrhu, ki se je vršil v njenih prostorih v Chicagu dne 21. novembra, so se glasom poročila od-zvali sledeči zbori: Hrv. Pjev. Društvo "Zora", Chi-cago; "Slavulj", Detroit; "Preradović", Gary, Ind.; "Gundulić", So. Chicago; "Velebit", So. Chicago; "Ja-dran", Chicago; "Sloboda", St. Louis, Mo.; srbski pev. zbor "Branko Radičević", Chicago; slov. pevski zbor "Lira", Chicago, in "Ljubljanski Vrh", Detroit, Mich.

Odzvalo se je torej šest čikaških zborov in štirje zunanji. Za predsednika zveze teh društev je bil izvoljen Franjo Halauš, Chicago, in za tajnika Zlatko Kerhin, Gary, Ind. Ves odbor šteje pet članov.

Važno je, da se pri vsakem poizkusu, ki ima namen organizirati zvezo jugoslovanskih pevskih društev, prizadeti uče iz izkušenj, ki jih je naš pevski svet dobil pri enakih podvzetih v prošlosti. Združiti naj se le ono kar ima pogoje da ostane združeno. Skupaj spadajo samo zbori, ki imajo voljo za sodelovanje v interesu naše pesmi in prosvetnega dela med jugoslovanskim delavskim ljudstvom. — P. O.

ODBOR KLUBA ŠT. 118 J. S. Z. V CANONSBURGU.

CANONSBURG, PA. — Na letni seji kluba št. 118 JSZ. je bil izvoljen, za to leto sledeči odbor: Tajnik-blagajnik John Chesnik. Njegov naslov je: Box 170, Canonsburg, Pa. Zapisnikar Paul Posega. — Nadzorni odbor: Victor Vodišek, John Progar, John Podboj. Organizatorji: John Terčel in John Koklič za Canonsburg; Marko Tekavec za East Canonsburg. Seje kluba vsako četrto nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Postojnska Jama" SNPJ.

John Chesnik, tajnik.

NEKAJ O NAŠI PRIHODNJI PREDSTAVI NA ČIKAŠKEM ODRU.

CHICAGO, ILL. — Prva vprizoritev muzikalne komedije "Gypsy Rover" ("Ciganski vandravec"), ki se je vršila 5. junija prošlo leto v Slovenskem nar. domu v Waukeganu, je bila velik uspeh, kakršnega ni nihče pričakoval. V igri in njenem zboru nastopa kakih 35 oseb, in da se muzikalna predstava dobro izvaja, je potrebna absolutna harmonija tako v petju kakor v igranju.

Bilo bi škoda, če bi šlo toliko truda samo za eno predstavo, zato je bil narejen dogovor, da Samostojni izobraževalni klub, ki je "Ciganskega vandrova" spravil na waukeganski oder, istega ponovi na prireditvi kluba št. 1 v Chicagu, katera se vrši v nedeljo 29. januarja v dvorani ČSPS. Režijo igre ima Frank Pierce, zbor in orkester pa vodi Frances A. Artach. Prvo dejanje se vrši v ciganskem taborišču, drugo in tretje na domu Lorda Martendala v Londonu. Vstopnina v predprodaji je 75c, na dan priredbe pri blagajni pa \$1. Nabavite si vstopnice v predprodaji. Dobe se pri članih in članicah kluba št. 1, v uradu "Proletarca" in pri tajniku kluba št. 1 Peter Berniku. Ako bi vstopnice v preprodaji ne mogli dobiti, telefonirajte na urad Proletarca, Rockwell 2864, ali pa tajniku Berniku, tel. Lawndale 3625, da se jih rezervira za vas po predprodajni ceni. — P. O.

JOSIP MARTINEK BO PREDAVAL V KLUBU ŠT. 87 V CLEVELANDU.

CLEVELAND, O. — V nedeljo 22. januarja ob 2:30 popoldne bo v prostorih kluba št. 27 JSZ. v Slovenskem narodnem domu predaval s. Josip Martinek, urednik češkega socialističnega glasila "Americké Dělnické Listy". Predmet: "Moji vtisi o delavskem političnem gibanju v Evropi". S. Martinek je bil prošlo poletje na potovanju po Evropi, kjer je imel priliko govoriti z mnogimi socialisti in pristaši drugih struj, proučeval je ekonomske razmere, bil na raznih sestankih in je intervjuiral mnogo vplivnih delavskih vodij. S. Martinek je izhoren predavatelj. Sodrugi in somišljeniki, ne zamudite to predavanje ki se vrši v nedeljo 22. januarja. — John Kriebel.

MILWAUŠKA DRUŠTVA PODARILA PERUŠKOVO SLIKO "CAMPS IN WISCONSIN" ŽUPANU HOANU.

MILWAUKEE, WIS. — Dne 12. januarja je poseben odbor podaril sliko "Camps in Wisconsin", katera je delo našega umetnika H. G. Peruška, milwauškemu županu Daniel W. Hoanu, oziroma milwauškemu mestu. Denar za sliko so prispevala vsa napredna slovenska društva v tej naselbini, največ pa društvo št. 1 JPZ. Sloga, zbor "Naprej" in "Sloga" št. 16 SNPJ.

Namen društev je kupiti še eno Peruškovo sliko, bodisi "Chicago" ali pa "South Chicago Mills" za mestno galerijo slik.

A milwauška naselbina se giblje naprej tudi drugače. Se nobenkrat ni bilo pri nas toliko organizacij v Izobraževalni organizaciji J.S.Z., kot jih bo imela to leto. Sodrugi in somišljeniki delujejo, da pridobe na pristop vse, ki se štejejo k naprednim.

V nedeljo 8. januarja je umrl tu "old timer" so-drug George Suler, pionir naprednih aktivnosti v naši naselbini (več poročila o njem na drugem mestu v tej številki. — Ured.)

Tu se resno razmišlja o možnosti, da dobimo za naše socialistične aktivnosti stalnega agitatorja ozi-

roma organizatorja. Vprašanje je le še ekonomsko, toda se ga lahko premosti če se začne pravilno na pravem kraju ob pravem času. Tak organizator bi se v doglednem času lahko sam vzdrževal. Več poročila o tej nameri dobi konferenca v nedeljo 29. januarja v Chicagu, na katero pride iz te naselbine precej velika skupina. — Poročevalec.

ALI JE VAŠE DRUŠTVO ALI KLUB ŽE IZVOLIL ZASTOPNIKE ZA ČIKAŠKO KONFERENCO J.S.Z.?

V nedeljo 29. januarja ob 9. dopoldne se prične v Chicagu v dvorani ČSPS. četrt konferenca JSZ. Vsi klubi JSZ. in društva, klubi ter zbori Izobraževalne akcije JSZ. so vabljeni, da pošljejo svoje zastopnike na to konferenco.

Iz dosedanjih poročil sklepamo, da bo udeležba večja kot kedaj poprej. Zastopana bodo podporna društva, socialistični klubi in kulturne organizacije iz okrožij Sheboygan in Milwaukee v Wisconsinu ter iz okrajev Chicago in Waukegan v Illinoisu. V kolikor je nam v tem času znano, pridejo za klub št. 235 JSZ. v Sheboyganu Anton Zorman; za "Nado" št. 2 SNPJ. Mary Udovich in Frances A. Tauchar; za Narodno čitalnico v Waukeganu Anna Mahnich; za druš. "Sloga" št. 14 SNPJ. v Waukeganu Martin Judnich; za dr. št. 16 SNPJ. v Milwaukee Albert Hrast; za društvo št. 1 J. P. Z. "Sloga", Milwaukee, Wis., Frank Novak; za Samostojni izob. klub v Waukeganu Frances Artach; druš. Little Fort, SNPJ. Waukegan, Mary Hodnik; "Slavija" št. 1 SNPJ. Chicago, Fred. A. Vider in Andrew Miško; za druš. št. 86 SNPJ., John Medved; za milwauški klub JSZ. Victor Petek in Math Tamshe.

Drugi klubi, podporna društva in kulturne organizacije v omenjenih okrajih še niso sporočile imena zastopnikov. Ker je radi pregleda dobro da to store, jih prosimo, da nam pošljejo imena zastopnikov in zastopnic ko hitro bodo izvoljeni. Obvestila naslovita na tajnika Peter Bernika, 2758 So. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

KONCERTNE TEKME SLOVANSKIH PEVSKIH ZBOROV V CHICAGU.

Poljsko pevsko društvo "Filharmonia" je podvzelo iniciativo za organiziranje koncertov, na katerih bi nastopali slovanski pevski zbori v Chicagu v nekakšni prijateljski medsebojni tekmi, katera bi imela v glavnem namen seznaniti slovanske narodnosti v tem mestu s slovanskimi pevskimi zbori in njihovim petjem. Povabljeni na sodelovanje so poljski, češki, slovenski, hrvaški, maloruski, srbski, slovaški in bolgarski pevski zbori.

Prvi tekmovalni koncert se vrši v nedeljo 5. februarja ob 2. popoldne v Schoenhofen's Hall, Milwaukee in Ashland Ave.

Pogoji za sodelovanje: Vsak zbor mora imeti ne manj kot 12 članov ali članic. Sodelujejo lahko moški, ženski in mešani zbori. Petje mora biti brez spremljevanja orkestra, v jeziku narodnosti kateri pripada zbor, in če mogoče, pesem mora biti od domačega skladatelja. Vsak zbor, ki želi sodelovati, naj to sporoči poljskemu zboru "Filharmonia" najmanj deset dni pred 5. februarjem.

Solospevi v teh tekmovalnih nastopih niso dovoljeni.

Zbori, ki bodo pripoznani za najboljše, dobe nagrade.

Koncert se bo imenoval Vseslovanski koncert. Sodelovati morejo le slovanski pevski zbori.

Iniciativa, kot razvidno, prihaja od poljskega zbora "Filharmonia", ki vodi vse priprave na svojo odgovornost in po svojih določbah. Tajnica "Filharmonije" je Mrs. H. Tobiasiewicz, 2315 Cortez St., Chicago. Zbori, ki žele kake informacije, naj se obrnejo nanjo.

POMOŽNA AKCIJA V CHICAGU ZA STAVKUJOČE PREMOGARJE.

CHICAGO, ILL. — Klub št. 1 je podvzel akcijo za zbiranje obleke v pomoč stavkarjem v Ohiju in Pennsylvaniji, katero odpošilja potom J.S.Z. Prvi zaboji so bili poslani stavkovnemu odboru Konference JSZ. v vzhodni Ohio na naslov odborovega tajnika s. Snoja. Druga pošiljatev gre v Pennsylvanijo. Naši odbori skrbijo, da je vsaka stvar, bila dopisek v blagu, živilih ali denarju, pravično razdeljena. Obleko dovažajo skupaj sodrugi Andrejasic, Lotrich, Videgar in Omaha. Na prvem mestu je s. Andrejasic, kateremu vztrajno pomaga s. John Hujan. Vse delo izvrše brez odškodnine.

Prosimo vse, ki imajo kaj obleke daj jo lahko utrpe, naj jo prinesejo v urad "Proletarca", da jo pošljemo pomoči potrebnim stavkarjem, ki so brez služka že blizu leto dni. Beda je velika in pomoč nujna. Kdor želi poslati denarne prispevke stavkarjem potom J.S.Z., mu naznanjamo, da jih J.S.Z. sprejema. Izkazi vseh, ki kaj prispevajo, skozi urad J.S.Z., se objavljajo v Proletarcu.

Društvo "Slavija" št. 1 SNPJ. je na svoji redni seji 13. januarja zbralo med člani za stavkarje \$24.75, \$10 pa je prispevalo društvo iz svoje blagajne. Žensko društvo "Nada" je izdalo srečke za izžrebanje desetdolarskega cekina in vsa vsota se da stavkarjem. Cekin bo izžreban na domači zabavi "Nade" dne 2. februarja po redni seji. Tudi nekatera druga društva so že podvzela akcijo za pomoč stavkarjem, ali točnih podatkov o njihovem delu nimamo. — P. O.

NAROČAJTE REVIVO "POD LIPO".

Revija "Pod lipo", ki je začela po enem letu prestanka ponovno izhajati, je delavska socialistična revija. Priporočamo je v naročitev vsakemu delavcu, ki zna čitati slovensko. Stane za Ameriko \$1.50. Naročnino sprejema upravništvo "Proletarca".

Kdor ameriških slovenskih literarnih delavcev želi poslati tej reviji kak spis, naj ga pošlje Ivanu Moleku na naslov "Proletarca".

Če želite prvo številko na ogled, nam pošljite 15c v poštinih znamkah in vaš natančen naslov.

Papagaj pravi

Naj le pride notri tisti — kaj je že — Bartulovič se mu menda pravi, jim bo vsaj malo "trubla" delal, ha-ha-ho!

"Matiček se ženi" prihodnjo nedeljo v Clevelandu.

(Dramatično društvo "Ivan Cankar" vprizori to stajajo komedijo v pomoč stavkujočim premogarjem.)

Komu Matiček, Micka, hči župana, ki mar mu je slovenstvo nista znana? (Prešeren Linhartu.)

Skoro poldrugo stoletje nazaj je bila prevedena na naš jezik komedija "Matiček se ženi"; bila je poleg Županove prvo delo v slovenskem jeziku te vrste. Ko je bil "Matiček" vprizorjen prvič, je dosegel velikanski uspeh. Kronika nam pove, da se je v ljubljanskem gledališču kar trlō ljudi. Je izborna komedija in bo to pot v Ameriki na slovenskem odru prvič vprizorjena. Vršil se v Napoleonovh časih v gradu barona Zaletela.

Baron Zaletel ima lepo mlado ženo, a se je naveliča in začne gledati za baronično služabnico Nežko, ki je zaročena z Matičkom, služabnikom barona. Po dolgem nadlegovanju Nežka privoli na sestanek z baronom v gozdu pod divjo jablano, a ob enem pove vse baronici. Ta se obleče v Nežkino obleko a Nežka obleče gospejino. In končno pridejo na sestanek pod divjo jablano ne samo baron in Nežka, temveč tudi baronica, Matiček in fantje ter dekleta iz cele vasi.

Gospod dvori svoji ženi, misleč da ima pred seboj Nežko in ji zagotavlja, da ima "mehko rokco, kakor polhek, moja soproga pa kakor lesene grablje."

Ko Matiček to sliši, se razjezi in da se maščuje nad Nežko, ji prične dvoriti, misleč, da ima baronico pred seboj. "Milostljiva, sama sva — noč je — kdo nama brani." Sledijo seveda klofute in brce a koncem konca se vse razjasni. Vse v podrobnostih boste videli na predstavi.

V igri je vpletenega obilo lepega petja v solospelih, duetih in zboru s spremljevanjem orkestra. Vse pevske točke je uglasbil nalašč za nas g. J. Ivanush kakor tudi za orkester. Torej bo to vsekakor nekaj posebnega.

Nastopijo: baron, L. F. Truger; baronica, P. Truger; Matiček, J. Steblay; Nežka, M. Ivanush; Tonček, F. Plut; Zmešnjava, E. Gorshe; Žužek, A. Komar; Budalo, A. Eppich; Jerica, J. Klopčič; Jaka, L. Belle; Gasper, A. Ogrin ter fantje, dekleta in godec.

Prebitek te predstave je namenjen stavkujočim premogarjem.

Prva predstava v nedeljo 22. januarja ob 2. popoldne; vstopnina za vse sedeže 50c; druga predstava isti dan ob 7:30 zvečer; vstopnina v predprodaji 60c; pri blagajni 75c. Vstopnice se dobe v slaščičarni Mrs. Mary Kushlan in pri članih. — Režiser.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

La Salle, Ill. — Ni moglo v to številko. V prihodnjo gotovo.

F. P., Neffs, O. — Zapisnik konference JSZ. priobčimo prihodnjič.

J. S., Chicago. — Vaš članek bo priobčen v čim krajšem času.

Vsem dopisnikom in poročevalcem. — Uredništvo je v neprijetnem položaju radi omejenega prostora v "Proletarcu". Mnogi dobri dopisi in članki ne morejo redno v list, ker ni za vse prostora. Temu je mogoče odpomoči edino ako list znova povečamo. Pogoji pa je večja cirkulacija in več gnotne podpore. Oboje je dosegljivo. In Proletarec mora postati večji.

NOVI ODBOR KLUBA, VESELICA, IGRA IN DRUGO IZ GIRARDA.

GIRARD, O. — Odbor kluba št. 222 JSZ. za l. 1928 je sledeči: John Kosin, tajnik; Louis Blažič, organizator; Frank Gorenc, blagajnik; John Tancek, zapisnikar. Nadzorni odbor: John Hočevar, Anton Dobrovoljc in Andrew Krbina. Seje se vrše vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v Slovenskem domu.

V javnosti smo se preteklo leto le malo oglašali, a to ne znači, da smo "spali" več kot pa je za zdravje "potrebno". Bili smo v svojem delokrogu aktivni in naš klub je napredoval gmotno, v članstvu in na moralnem vplivu. Sedaj ima 28 dobrostojećih članov in članic. Skoro gotov sem, da marsikakšna mnogo večja naselbina nima tako močnega in aktivnega kluba kakor je naš v malem Girardu. Kot prošlo leto, bomo delali tudi v tem, kajti naš klub mora napredovati! Cilj v tem letu je da članstvo kluba podvojimo in aktivnosti povečamo kolikor največ mogoče.

V girardski naselbini vladajo sedaj med rojaki mnogo boljši odnošaji kakor včasih. Ljudje spoznavajo, da je življenje dovolj težko še celo če smo prijatelji med seboj — nikar še, da se bi le prepirali in drug drugemu grenili dneve. Napredovali bomo le v slogi, zato je najboljša, da jo ohranimo, da ne storimo ničesar, kar bi jo spravilo v nevarnost.

Klub št. 222 priredi v soboto 21. januarja veselico, na kateri vprizori dramatično društvo iz Farrellna igro "Andrej in njegov zločin". Več pove o predstavi oglaš, priobčen v tej številki. Vsi ljubitelji dramatike ste vabljeni v soboto večer 21. januarja v Slovenski dom. Igra vam predstavi slike razmer na deželi med kmečkim ljudstvom, kjer je vzlic mizeriji vendarle veliko pohlepa, zavisti in strasti, ki vplivajo pogubno na marsikakšno družino in na posameznike.

Tudi v Girardu se je ustanovil dramatični klub, kar je pozdraviti. Slovenski Girard napreduje.

John Košin.

VESELICA V POMOČ STAVKARJEM V CANONSBURGU.

CANONSBURG, PA. — V dvorani društva "Postojnska Jama" SNPJ. bo v soboto 21. januarja veselica katere čisti prebitek je namenjen stavkujočim premo-garjem in njihovim družinam. Prirede jo vsa slovenska podporna društva, politični klubi in kulturne organizacije.

Vabimo vse tukajšnje delavstvo kakor tudi v okoliških naselbinah, da pride na to skupno priredbo. Naši bratje stavkarji so vredni, da jim pomagamo na vse mogoče načine. Na svidenje v soboto 21. januarja. —

J. Č.

Ali se vam ne zdi, da pokazujejo dogodki zadnjih par let v našem javnem življenju, kako potreben je slovenskemu delavstvu "Proletarec"?

"Zadnji dan" v Collinwoodu bo nekaj izrednega.

Slovenci v Collinwoodu so imeli še pred dobrim letom v dramatiki velike težave. Bilo je nemogoče vprizarjati večje igre, ki zahtevajo razne priprave in mnogo scenerije, ker nismo imeli pripravnega odra. Dvorane, v katerih so se vršile naše veselice, so majhne. Imeli smo v Collinwoodu sicer že Slovenski dom na severni strani, a tudi njegov oder ni odgovarjal dramatiki. V prošlem letu so ga predelali tako da se na njemu lahko vrše sedaj tudi večje igre. Višek pa je dosegel slovenski Collinwood z otvoritvijo velikega Slovenskega delavskega doma, v katerem smo se prvič zbrali 1. januarja 1927. V tem domu je prostran, moderen oder, ki je sedaj opremljen z raznovrstnimi kulisami ter oderskimi pripomočki. Še predno se je začelo z načrti, so za dramatiko navdušeni rojaki posvečali vso pažnjo odru. "Oder v novi dvorani mora biti prvovrsten," so rekli. To se je upoštevalo.

Dramatično društvo "Anton Verovšek" je v prošlem letu vprizorilo v Slov. del. domu precej večjih iger. Obisk na predstavah je bil prilično dober, ali če vzamemo v ozir, da je naselbina velika in da vstopnina ni pretirana in da predstave niso prepogoste, ter da so dobro vprizorjene, bi človek pričakoval, da bo, na vsaki dvorana polna do zadnjega sedeža.

Igralci, ki se trudijo da postane naša naselbina ena prvih na polju slovenske dramatike v Ameriki, nimajo od tega nobenih gmotnih koristi. Delajo za kruh v tovarnah in kjerkoli, svoj prosti čas pa dajo za narodov napredek. In narod bi moral to ceniti ter jim pomagati, kajti s tem koristi le sebi in svoji VZGOJI.

Prihodnja predstava v Slov. del. domu bo v nedeljo 22. januarja ob 7. zvečer; vprizorjena bo drama "Zadnji dan", zgodovinska slika iz Pariške komune. Spisal jo je znani naš sodrug Joško Oven, ki je zgodovino Pariške komune mnogo študiral, prečital o nji veliko knjig in je živel več let v Parizu. Režijo igre vodi Vinko Coff, ki je z vso dušo zainteresiran v dramatiko in se resnično potrudi za uspeh vsake predstave ki je pod njegovim vodstvom.

Na tej predstavi boste videli barikade komundarov, čuli boste njihove pogovore, pokanje mitraljez in versailskega topa in celo vrsto prizorov, ki drže pozornost gledalca do konca zadnjega dejanja. Divili se boste raznim tipom, katerim je dal pisatelj karakterje kakršni se pokažejo v življenju posameznika posebno v takih borbah kakor je bila borba za Komunio in proti nji.

Ko se dvigne zastor v prvem dejanju, boste imeli pred seboj skupino komundarov. Je noč in vse naokrog ognja leže delavci. Daleč zadaj je vpitje, nekje v daljavi divja bitka in čuje se streljanje. Sauterelle poje. Je veseljak, pogumen in dovtipen. Vsi ga imajo radi. Čuli boste Bonota, ki pravi, da je prišel čas ko

V NEDELJO 29. JANUARJA bo v dvorani C. S. P. S., 1126 W. 18th St., Chicago, Ill., konferenca J. S. Z. Vhod v zborovalno dvorano je dopoldne skozi stranska (ograjna vrata). Konferenca se prične ob 9. dopoldne. Vpoštevajte to, kajti popoldne bo pod avspicijo kluba št. 1 v veliki dvorani v istem poslopju vprizorjena opereta "Gipsy Rover", katero bodo posetili tudi udeleženci konference.

mladina umira za ideale. Citira Zenona, ki je dejal: "Lepo je umreti mlad". Pojavil se bo pred vami Jean Pleux, Bernard, Francois, Margot, Sainte-Jeanne, Labanne, pijani poveljnik Versailles Guy de Puissey itd. Videli boste umiranje ranjenega Sauterella, ki še v zadnjih zdihljajih poje Marseljezo. Margot ki je ljubila umirajočega, se dvigne iz plakanja, vzame puško ter pove komunardom: Sedaj vzamem jaz njegovo mesto!

Ali premoč sovražnika je bila velika in komunardov je bilo vedno manj. Pobjajala jih je versailska soldateska. Tudi naša skupina pade. A padel je v dvoboju tudi poveljnik krvnikov de Puissey, ki malo prej umori Sainte Jeanne in suje po bojišču padle komunarde. Za svoje zločine je plačal z življenjem. Trudnemu Labannu, ki je v dvoboju potolkel krvoločnika, dasi smrtno ranjen, se prikaže vizija, genij, preobrat, bodočnost, nadaljevanje borbe za resnico in pravico. Tiho nastane po bojišču, tiho in mirno. Pariška komuna je bila premagana. A borba za resnico in pravico, za svobodo človeka je šla naprej in se nadaljuje. Dejanja bodo spremljana z lepimi živimi slikami, da bo ta predstava res nekaj kar vas bo iznenadilo. Nikomur ne bo žal ki pride, kajti tako bogatega užitka ne nudi vsaka predstava.

Vstopnina je: prvi sedeži \$1; drugi 75c in tretji 50c.

Joseph Presterl.

DRUŠTVO "BLED" V POMOČ STAVKARJEM. — VPRIZORITEV "HRBTENICE".

CONEMAUGH, PA. — Dne 31. decembra je Slovensko pevsko in izobraževalno društvo "Bled" vpriporilo dramo "Hrbtenico" na Maxhomu. Udeležba je bila zelo velika. Udeležencem in vsem ki so pripomogli do takega uspeha, iskrena hvala.

Naše društvo je imelo v pretečenem letu več vesellic, ki so bile vse dobro obiskane. Vzlic temu, da je mnogo naših delavcev nezaposlenih in da ostali delajo le kaka dva, tri dni v tednu, nismo nazadovali ne v članstvu in ne v blagajni.

V raznih naselbinah so podvzeli pomožno akcijo za stavkujoče premogjarje, in to tudi v takih kjer ni premogjarjev. Tukaj pa imamo stavko v bližini. Čakali smo, da bo kako v članstvu močnejše društvo kot naše podvzelo pomožno akcijo v tem kraju toda do sedaj ni bilo še nič organiziranega, zato je naše društvo "Bled" podvzelo ta korak ter prispevalo za začetek v stavkovni fond vsoto \$15 iz svoje blagajne. V soboto 28. januarja priredimo veselico v dvorani društva Sv. Alojzija v Conemaugh, katere prebitek je namenjen stavkarjem. Udeležite se je vsi.

Boj, v katerem so stavkarji že 10 mesecev, je tudi naš boj. Če podležejo, bo to poraz ameriškega delavstva. Pritisk od strani delodajalcev bo postal še hujši. Zavedajmo se tega in priskočimo bratom premogjarjem na pomoč z vsemi svojimi močmi.

Naše člane in članice bomo poslali po vsi okolici Johnstowna z nabiralnimi polami za doneske v pomoč stavkarjem. Opozorjamo pa rojake, da vprašate kolektorja, če ga ne poznate osebno, za izkaznico. Društvo "Bled" je odgovorno, da pride denar, ki ga naberejo naši kolektorji, v prave roke. Prosim rojake, posebno pa tajnike podpornih društev, da nam bi šli na roke pri tem delu in tako pripomogli do čimboljšega uspeha in premogjarjem k zmagi.

Za Slovensko pevsko in izobraževalno društvo "Bled",

Frank Nograšek, predsednik.

GEORGE ŠULER

*Umrl je mož!
kje tak je še med nami
kot on, ki spi v prezgodnji groba jami,
posuti v zimi z vencji, s šopki rož?*

*Umrl je mož značajan,
načel jeklenih, neomajen,
otajal ni ga solnčni žar,
noben ga zmajal ni vihar.*

*Ne, ni umrl!
Še duh njegov živi med nami,
na delo nas budi in dramí, . .*

(Simon Gregorčič.)

Dne 8. januarja t. l. nas je pretresla žalostna vest, posebno še članstvo socialističnega pevskega zbora "Naprej", da se je za vedno poslovil od nas sodrug George Šuler.

Z zgodovino slovenske naselbine v mestu Milwaukee, Wis., je pokojnik v tesni zvezi. Bil je eden najaktivnejših ustanoviteljev soc. pev. zbora "Naprej", kateri obstoji 18 let. Bil je med ustanovitelji kluba št. 37 JSZ. in slovenske čitalnice.

Milwaška naselbina je izgubila z njim enega pionirjev napredne misli, ki jo je vztrajno gojil, širil in branil. Bil je izredno delaven na dramskem in glasbenem polju.

Zadnja leta so njegove aktivnosti v organizacijah katere je pomagal ustanoviti ponehale in to radi sla-

KIKIRIKI!

KIKIRIKI!

"Matiček se ženi"

22. januarja, 1928

v Slov. Nar. Domu
v Clevelandu, O.

Popoldne in zvečer

Juhuhu! Predpust je tu in Matiček se ženi z Nežiko! To bo ohcet!

Nežika se moži z Matičkom, a dela sestanke z gospodom baronom. Kaj potem, ko Matiček izve?

PRIDITE DA VIDITE!

VAZNO! Čisti prebitek predstave namenjen v pomoč stavkujočim rudarjem.

Režira John Stebly.

Vas vabi Dram. Društvo "IVAN CANKAR".

bega zdravja in pa obrti, katero je vodil. Ostal pa je zvest načelom katerih se je oprijel v dnevih svojega pionirskega delovanja do zadnje ure svojega življenja. Še par dni pred smrtjo je mislil na "Naprej" ter dejal, da bi rad okrevljal in pel med sodrugi v tem njemu tako ljubljene pevskem zboru. Želja se mu ni izpolnila ...

Dasi poslednje čase, kot sem že omenil, ni mogel aktivno sodelovati, je vendar vedno rad podpiral gmotno in moralno vsako napredno prireditev ter naše časopisje. Vzlic svoji boleznini ni nikoli izpustil klubove ali "Naprejeve" priredbe.

Pogreb pokojnika se je vršil dne 11. januarja. Veliko število prijateljev, sodrugov in znancev ga je spremlilo na zadnji poti. Bil je svečan, lep pogreb, brez pompa. Pokopan je bil civilno na pokopališču Forest Home.

Pred smrtjo je želel, da bi mu "Naprej" pel tudi v zadnje slovo. Želji se je zbor radevolje odzval, saj je bil pokojnik njegov zvest prijatelj in podpornik. Zapel mu je tri nagrobne pesmi: "Probujenje duhov", "Ujetega tiča tožba" in "Jamica tiha". Sodrug Albert Hrast je v imenu zbora "Naprej" imel poslovljni govor, v katerem je omenil zasluge pokojnika in ljubezen do idealov, ki so mu bili ideali do konca dni.

George Šuler je bil rojen l. 1868 v Griže pri Žalcu v Savinjski dolini. Po poklicu je bil sedlar. Že v starem kraju si je poiskal družico, soprogo, ki je sestra našega sodruga Frank Ermenca, tukajšnjega pogrebniaka. V Ameriko je prišel približno 20 let nazaj in kmalu potem je dobil sem tudi svojo družino. Aktiven v delavskem gibanju in na glasbenem polju je bil že v domovini. Ko je prišel sem, je takoj šel na delo za organiziranje delavskega pevskega zbora ter po raznih pomenkih, sestankih in agitaciji l. 1910 ustanovil s sodelovanjem ostalih sodrugov socialistični pevski zbor "Naprej" in socialistični klub št. 37, katerega blagajnik je bil mnogo let. Bil je vedno ponosen na zbor "Naprej" ki deluje že 18 let na polju dramatike in petja. Pokojni Šuler ni bil samo navdušen pevec, temveč je imel tudi dar glasu; slovel je za enega najboljših tenoristov v Savinjski dolini in potem v milwauški naselbini.

Bil je večletni član društva "Sloga" št. 16 SNPJ., katero mu je dostojno izkazalo zadnjo čast, pogrebni nosilci pa so bili na željo pokojnika člani "Napreja".

Bodi mu blag spomin, njegovi družini in drugim sorodnikom pa naše sožalje. — *Victor Petek.*

DATUMI PRIREDB KLUBA ŠT. 1 V CHICAGU.

Klub št. 1 JSZ. v Chicagu bo imel dramske predstave, koncerte in veselice na sledeče dneve:

V nedeljo 21. oktobra dramska predstava v dvorani Č. S. P. S.

Dne 25. novembra (v nedeljo) koncert "Save" v dvorani S. N. N. P.

V ponedeljek 31. decembra Silvestrova zabava v dvorani S. N. P. J.

V nedeljo 3. februarja 1929 dramska predstava v dvorani Č. S. P. S.

V nedeljo 7. aprila dramska predstava v dvorani Č. S. P. S.

V nedeljo 28. aprila koncert "Save" v dvorani S. N. P. J.

Slovenska društva, zборе in klube prosimo, da naj na te datume ne prirejajo veselice, koncertov in iger.

P. O.

KLUB ŠT. 49 J. S. Z., COLLINWOOD, O.

vprizori s sodelovanjem

DRAM. DRUŠTVA "VEROVŠEK"

v nedeljo 22. januarja zvečer

V SLOVENSKEM DELAJSKEM DOMU

dramo

"ZADNJI DAN"

(iz zgodovine Pariške komune spisal Joško Oven)

OSEBE:

Alfons Labanne, vodja komunardov	Louis Kaferle
Jean Pieux	Štefan Barton
Jacques Sauterelle	Peter Šter
Francois	Joseph Pezdirtz
Antoin	Joseph Fonda
Bernard	Rudy Tomsich
Bonot	Henry Prince
Margot, komunardka	Elsie Poznik
Sainte Jeanne de Treves	Eva Coff
Guy de Puissey	Joseph Presterl
Vojaka	Louis Volk
Genij, oznanjevalec vstajenja	Andy Božič
Spomin	Emily Presterl
	Mary Balis
	Matilda Skok

Igrovodja V. COFF

Vrši se v Parizu 25. maja l. 1871 zvečer na barikadi Menimoltant in Rue de Belleville.

I. dejanje: Komunardi se razgovarjajo in počivajo pred zadnjo bitko ...

II. dejanje: "Zadnji dan" komunardov. Na pozorišču Genij, ki oznanja nov svet stare borbe za svobodo in pravico.

Vstopnina: prvi sedeži \$1; drugi sedeži 75c; tretji sedeži 50c.

Sodeluje orkester "VEROVŠEK".

Pričetek točno ob 7. zvečer. — Med dejanji žive slike, kakršnih še ni bilo na naših odrih. Vsa predstava nekaj izrednega.

Pridite vsi. — Vabi

ODBOR.

Za sodelovanje s slovenskim zadružništvom.

Delnice Zadružne banke.

Zadružna banka v Ljubljani mi je sporočila, da je še mesec časa kupiti delnice pete emisije. Jaz bom torej ponovno nabiral naročila za delnice do petnajste-ga februarja t. l. Naročila lahko pošlje tudi vsak sam, ako hoče, ki pa naj se ravna po nasvetih bančne uprave. Tozadevno naznanilo banke se glasi:

"Subskripcija delnic naše Zadružne banke v Ljubljani je bila s 15. dec. 1927 izvršena. Interesentje so podpisali in prevzeli vseh razpisanih 10.000 komadov delnic V. emisije; glavno se ve naše delavske zadrage.

Z ozirom na okolnost, da se mnogi naši rojaki niso mogli ali ob pravem času odločiti za podpis emitiranih delnic in so nam pisali naj se subskripcija podaljša, je večinski sindikat delnic Zadružne banke dal na razpogo

VEČ TISOČ DELNIC ZA ONE AMERIŠKE ROJAKE, KI BI HOTELI POSTATI DELNIČARJI ZADRUŽNE BANKE.

Vsled tega je Zadružni banki v Ljubljani omogoče-no, da more ameriškim rojakom še postrčiti z delnicami. Kdor tedaj želi še kupiti delnice Zadružne banke, naj nam sporoči v Ljubljano s pismom ali dopisnico: koliko delnic bi rad in položi naj pri eni naših bančnih zvez v New Yorku za vsako delnico po 2.00 dolarja.

Vsa pojasnila o Zadružni banki in glede delnic more podati tudi naš zastopnik Frank S. Tauchar, 2501 South Central Park Ave., Chicago, Ill., ki je bil tako prijazen in se je že pri razpisu emisije zavzel za razpečevanje naših delnic.

Pri tej priliki Vas prosimo, da opozorite svoje so-rojake, da se poslužujejo pri pošiljanju denarja v staro domovino le naše Zadružne banke v Ljubljani. Kadar

hočejo kaj denarja poslati komu v Jugoslavijo, Italijo ali Nemško Avstrijo, naj dotično svoto pošljejo na eno naših new-yorških bančnih zvez s pripombo "v korist Zadružne banke v Ljubljani"; v Ljubljano pa naj s pis-mom ali dopisnico sporoče: koliko dolarjev in kje so jih vplačali ter komu naj se izplačajo oziroma izroče ali v kakšen namen naj se porabijo.

Svoji k svojim! Delavec k delavcem!"

To je pojasnilo Zadružne banke. Sodrugi, ker se tu gre za pošteno delavsko gospodarsko ustanovo, vam toplo priporočam, da kdor more kupiti nekaj delnic, naj to stori v teku enega meseca, namreč do 15. feb. t. l.

V informativne svrhe priporočam vsem, da preči-tate članek "Zadrage in zadružništvo", ki ga je spi-sal Anton Kristan in ki je bil priobčen v Prosveti 4. januarja t. l. Uredništvu posebej priporočam, da tisti članek ponatisne, ker je res jedrnat in globokega po-mena za delavstvo v splošnem. JSZ. in SNPJ. sta orga-nizaciji, ki najbolj reprezentirata jugoslovansko delav-sko gibanje v Ameriki, zato je na članstvu teh dveh naših zadrug največ ležeče, da pogleda tudi čez mejo svojega delokroga ter moralno in gmotno podpre delavske ustanove v pokrajini, iz katere prihaja večina našega članstva. Pomagajmo z vsemi močmi razviti delavske organizacije in delavske gospodarske ustano-ve do tiste moči, ki bo vsposobila delavstvo, da se otrese privatnega lastništva javnih naprav in izko-riščanja. Otresimo se nazora, da mora biti delavec vedno umazan in reven. Zemlja nudi bogastvo vsem in za vse; tehnika je delo umske in fizične kombina-cije delavca. Torej ni prav nobenega vzroka, zakaj ne bi bilo za vse vsega v obilici. In bilo bi, če bi delav-

Pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik
"PROSVETA".

List stane za celo leto \$5.00, pol leta pa \$2.50.
Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba
za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

SLOVENSKA PEKARNA

Slovincem in Hrvatom

v North Chicago-Waukegan, Ill.,

priporočamo moderno,
higijenično pekarno

"ROYAL BAKERY"

Gospodinje, vprašajte pri vašem trgovcu
vedno in povsod za kruh iz naše pekarnice.

DAROVIC & ZAGAR

1724 So. Sheridan Rd.

Tel. 5524

North Chicago, Ill.

Zadružna Banka v Ljubljani

se priporoča rojakom v Ameriki za
vse finančne transakcije.

Hranilne vloge obrestuje

nevezane po 5%

vezane po 7%

Njene ameriške zveze so:

- 1.) S.N.P.J. v Chicagu.
- 2.) Amalgamated Trust and Sav-ings Bank, Chicago, Ill., 111 West Jackson Blvd.
- 3.) Amalgamated Bank of New York, 11-15 Union Square, New York.
- 4.) Frank Sakser State Bank, New York.

Denar za našo banko se lahko po-šlje eni teh bank s pristavkom:

Za račun Zadružne banke v Ljubljani (Jugoslavija)

Zadružni banki pa je treba sporočiti, koliko in kam se je denar nakazal in kakšnemu na-menu naj služi.

stvo imelo gospodarstvo v svojih rokah. Zločin je, da imamo v sedanji dobi brezposelnost, revščino in splošno zanemarjenost, ter bolezni med odraslimi in mladino brez potrebne zdravniške pomoči. Zdravniška veda je toliko napredovala, da bi potem prave državne uredbe v klinikah vse bolezni v kali zatrli. Imeli bi lahko zdrav narod, z vsem dobro preskrbljen ter brez dolgov, da bi človek res lahko užival solnčne dneve z jasnim čelom, zdrav in brez morečih nadlog.

Za tako družbo se pa bomo morali bojevati in delati — ampak boj in delo bo moralo biti malo bolj znanstveno in efektivno kot pa so metode, katerih se poslužujejo nekateri naši samopostavljeni "voditelji" z jako pičlim znanjem o delavskem gibanju. Za dosedaj takega družabnega reda se borijo delavske zadruge — in sicer borijo tako temeljno, da gradijo cementirano podlago nadaljni zgradbi delavske osvoboditve. Za tako gospodarsko združništvo dela delavstvo po Evropi in drugod po svetu. V Rusiji so izmenjevalne posredovalnice blaga zadruge. Torej komunistična vlada, vlada delavcev in kmetov, marksistična vlada itd., je vpeljala sistem združništva v gospodarsko stran svojih državnih poslov. Nekaj sličnega bo morala napraviti vsaka delavska vlada, ko pride na krmilo. Ali ni zato dolžnost delavskih organizacij povsod, da gradijo podlago in nadaljno strukturo za doseg teh ciljev... I, seveda; vsi drugi po drugih deželah smejo, le slovenski socialisti in drugi zavodni delavci ne bi smeli, da bi se zamogli razni Bartuloviči končno vendarle saj toliko zabliščati kot kresnice v luninem svitu jasne junijske noči...

Sodrug, ne ozirajte se na vrišč za zapuščenim plotom ob cesti, ter mirno korakajte po načrtani poti proti našim zaželenim ciljem. Dajmo podpreti naše zadrugarje v Sloveniji v zavesti, da s tem pomagamo vreči sedanji krivični družabni red in pomagamo graditi boljšo bodočnost za vse človeštvo!

Frank S. Tauchar.

MARTIN BARETINCIC

POGREBNI ZAVOD

324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

ANTON ZORNIK

HERMINIE, PA.

Trgovina z mešanim blagom.

Peči in pralni stroji naša posebnost.

Tel. Irwin 2102—R 2.

CAP'S RESTAVRACIJA IN KAVARNA

L. CAP, lastnik

2609 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Phone Crawford 1382

Pristna in okusna domača jedila.

Cene zmerno.

Postrežba točna.

DRAMSKI ZBOR, FARRELL, PA.,

vprižori pod avspicijo

KLUBA ŠT. 222 J. S. Z.

v Slovenskem domu,

GIRARD, OHIO

V SOBOTO 21. JANUARJA

ob 7. zvečer

—igro—

"ANDREJ IN NJEGOV ZLOČIN"

Igra je iz kmetskega življenja na Slovenskem.

Vstopnina 50c za osebo;
otroci pod 16. letom 15c.

Sodeluje Mladinska godba, Girard, O.

OSEBE V IGRI:

Andrej Korenčan, kmet na Lužah... Frank Strah
Rezika, njegova hči Mary Novak
Jakob Pristavec, kmet na Visokem ... Joe Kramar
Urša, njegova žena M. Vicjosi
Ivan, njun sin L. Zičkar
Anica Križavčeva, dekla pri Korenčanu... M. Strah
Katra, kočarica J. Novak
Meta, dekla na Visokem M. Hribar
Matija, hlapec na Visokem J. Novak
Pastir na Visokem in pastir na Lužah... M. Steblaj

Pridite na predstavo, da si obudite spomine na kraje, kjer je bila dota v tisočeri naših družin glavno vprašanje. Ne ljubezen, ampak denar! Opozorite znance in prijatelje. Slovenski dom v Girardu smo pred leti zgradili zato, da koristi aktivnostim naših naprednih organizacij. Potrudimo se, da bo koristil čim več tudi slovenski dramatiki v Girardu.

ODBOR.

KNJIŽEVNI VESTNIK.

Prva številka IV. letnika revije "Pod lipo".

Prejeli smo prvo številko IV. letnika "Pod lipo", ki je "leposlovna poljudnoznanstvena in politična revija za slovensko delovno ljudstvo v Jugoslaviji, Avstriji, Italiji in Ameriki".

Njena vsebina je sledeča: Namesto programskega uvodnika. Čulovski: Božič proletarskih otrok. Živko Topalovič: Deset let komunizma na Balkanu. Albin Čebular: Rudarska roža. Bratko Kreft: Povest o svileni obleki. Ivan Molek: Rdeča roža. Mile Klopčič: Fontana. Historicus: Pereči problemi. Ivan Vuk: Homo Homini Lupus. Nadalje listek, v katerem je med drugim ocena Ameriškega družinskega koledarja l. 1928 in Anton Kristanove knjige "O delavskem in socialističnem gibanju na Slovenskem." Na platnicah so članki "Smisel športa in delavska mladina", "Delavskim športnikom" in par drugih stvari o športu. Športni oddelek urejuje Milan Vičič. — Glavni urednik je Anton Kristan.

"Pod Lipo" v letu 1927 ni izhajala, toda ker jo ni ničesar drugega nadomestilo in ker je taka slovenska delavska revija naravnost potrebna, je bila obnovljena. Reorganizirana je sedaj v toliko, da ima poleg glavnega urada v Ljubljani, Aleksandrova cesta 5, tudi zastopstvo v Chicagu, 3639 W. 26th St., in v Trstu. Naročnina v Jugoslaviji in za Evropo je 46 dinarjev, za Ameriko \$1.50. Posamezna številka je 15c.

Prva številka tega letnika ima 16 oziroma 20 strani in uprava obljublja, da bo povečana na 32 strani ko hitro bo krog odjemalcev zadosti velik. Tiskana je na finem papirju in je vezana kakor npr. "Proletarec".

Upamo, da se bo "Pod lipo" razširila tudi v Ameriki kakor ni bil dosedaj razširjen še noben slovenski starokrajski list. — c.

Telefon v uradu Central 5999. Na domu Lawndale 6707.

RICHARD J. ZAVERTNIK ODVETNIK

127 N. Dearborn St., Soba 805,

CHICAGO, ILLINOIS.

Frank Mivšek COAL, COKE AND WOOD. GRAVEL.

Waukegan, Ill.

Phone 2726

Tel.: Crawford 2893.

Dr. Andrew Furlan

edini slovenski
ZOBOZDRAVNIK
V CHICAGO

3341 West 26th Street.

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 6. popoldne in od 7. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop.

☐ V ŠČIPCI ☐

KAK JE VZROK IZČRPANJU NAŠIH BOLNIŠKIH SKLADOV?

Na vsak način, bolezn! Bingelj, velik ljubitelj polnih blagajen, je šel k judom in rekel: Naš narod je silno bolehen. Naša društva se na sejah veliko pečajo z bolnimi ljudmi. Zdravnikov pa je veliko. Jaz vam moj list napol prodam, in od oglasov, ki jih dobite zanj od zdravnikov, boste imeli vi korist in pa mili moj bolehati narod! "Glas Svobode" je tednik na štirih straneh velikosti "Prosvete". In na tistih štirih straneh ima 25 zdravniških in medicinskih oglasov! To je dokaz, da nas ljudje ljubijo, da so nam zdravniki naklonjeni in da je Bingelj tisti Mojzes, ki je poslan da odreši naš narod in naše bolniške sklade. Viva, Bingelj! — Janez Zlatoust.

KAK JE NOVEGA V PUEBLU.

Vprašujejo: Kje je Old Timer? V Miami, Florida, kjer se "zdravi". Za ta čas pa mi dovolite, da na kratko sporočim naše novice: Po stavkujočih premogarih tolčejo s krepeljci in streljajo nanje; Rockefellerjeva kompanija je kakor vedno, šumina ššššumi, Pepe s pipcem brusi pipec, smo napredni, fara napreduje, drugače pa smo Slovenci in živimo ter dalemo, se kregamo in garamo kakor povsod. — Radio.

DA PONOVI "STORIJO".

Dogodilo se je v hotelu. Prišel je tja najmlajši Zavertnikov sin v družbo. Bivši edini pošten glavni odbornik in drugi se radi pošalijo in govore o "politiki". In so mladega fanta, neizkušenega, vprašali: "Povej, zakaj socialistična stranka nikamor ne more? Mar ne zato, ker so vsi njeni voditelji "kruket"? Reci da ali ne, reci kaj in kako." In fant, neizkušen in mlad, nepoznavajoč trike "edino poštenih" ni vedel kaj bi

DR. JOHN J. ZAVERTNIK ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad, 3724 West 26th Street
Stan 2316 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

Tel. na domu Lawndale 6707, v uradu Crawford 2212-2213. Ura-
duje od 2. do 4. pop., izvenmi tork in petek, in od 6. do 8.
zvečer vsak dan.

VICTOR NAVINSHEK

331 GREEVE STREET, CONEMAUGH, PA.

Trgovina raznih društvenih potrebščin kot regalij, prekoramnic, znakov, kap, uniform, itd.

Moja posebnost je izdelovanje lepih svilenih zastav, bodisi slovenskih, hrvatskih ali ameriških, po zelo zmernih cenah.

V zalogi imam veliko izbero raznih godbenih instrumentov vseh vrst. Velika zaloga finih COLUMBIA GRAFONOL od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvatskih rekordov.

Moje geslo je:

Zmerne cene in točna postrežba.

Pišite po moj veliki cenik.

Naročila pošiljam v vse kraje Združenih držav. Za obilna naročila se tople priporočam.

rekel pa je nekaj rekel. Edino pošteno je potem sporočil Bartuloviču: Zapiši pod svojo srajco, da je rekel sam "Linki" da so vsi socialistični voditelji kruki.

Bartulovič je to zapisal dvakrat, trikrat, in v svoji agitaciji za povečanje srajce je dejal, da bo zapisal še mnogokrat. Dobro, izborna, pravilno in tako dalje: Kajti, sedaj mi vemo, da so republikanci in demokrate samo zato vsepovsod na krmilu, ker so pošteno, ker se bore proti korupciji, ker se ne dajo podkupiti za nič. Bravo! Dosedaj sem dal na vsake štiri leta kvoder v kampanjski fond soc. stranke, sedaj pa bom dal vsako leto \$25 republikanski stranki, ker sem proti korupciji. — *Pika.*

NOVI ČLANI S. N. P. J.

Včeraj je bil na poseben način predlagan v S. N. P. J. Nevesekdo. Jutri bo po enaki pravici in istih "točkah pravil" predlagan Jerič. In potem pridejo notri še Lojze Sentklarski, Grdina Pogrebniški, Bingelj Zvonimirski, Kazimir Frančiškanski (če se povrne o pravem času) in drugi "veliki" možje našega malega naroda. — *Jerry Pengov.*

LENČKA, LENČKA, KAJ BO S TABO!

Lenčka na Neffsu se še vedno oblači v "ljubljan-sko srajco", ki se je nalezla vsega hudega in nagnusnega v Istri in bogvekod, ter se duša, da zna pisati. Kajpada, podpisati se zna. Je podpisala, in so ji rekli: Plačaj, Lenčka, kar si podpisala. "Kaj sem podpisala?" — "To, da plačaš tisočak, pa hitro!" Sedaj se reva vseh rev jezi na "starega Naceta", ker mu zaveda njegovo razumno glavo. Da, Lenčka, glavi sta dve, razumna in nerazumna. — *Eden iz Glencoe.*

KONKURENCA.

Med jednotami in zvezami se zopet oživlja stara konkurenca. Vidmar združuje, Bog pa razdružuje. Ti, ki vse veš, povej, kaj bo z nami čez deset let? Naše društvo pada. Ongavo pada. In tam na oni strani pada. Mladine je nekaj, pa, pa pa — eh, kaj bi vam govoril! Povejte mi, vi, učeni pismarji, kaj bo z našimi posmrtninami čez deset let, če prej ne pomrjemo? — *Star član treh slovenskih podpornih organizacij.*

ŽIVAL IN ČLOVEK, KAJ JE RAZLIKA MED NJIMA?

Koliko in kakšno je sorodstvo med živaljo in človekom? Žival hoče hrano ko hitro začuti življenje; človek tudi. Žival ni požrešna toliko kot človek. Ne hrepeni po stvarih, ki so ji škodljive. Zahteva normalen počitek.

So pa živali in živali. Kar je zveri, ropajo in hočejo vse. More v pohlepu, da bi imele čim več, da bi se mastile ter živele v izobilju.

Človek tudi. So namreč dvojne vrste živali: Ene ki so porabne za delo in koristne. In so druge, ki so škodljive, ki hočejo živeti na račun drugih. Žival se hrani spodobno. Zver mori in ropa.

In tako tudi človek: Delavci delajo in ustvarjajo bogastva. Drugi jih jemljejo, si jih protektirajo z orožjem, z ječami in sodišči, s postavami in cerkvenimi zapovedmi. Eni delajo in imajo komaj toliko da žive. Drugi ki ne delajo, imajo vse.

Kaj je razlika med ovco in volkom? In kaj je razlika med človekom in "človekom"? Znate odgovor? *Fr. Potočnik, Bowen, Colo.*

SLOVENCEM V AMERIKI SE NAZNANJA,

da je Zadrúžna banka v Ljubljani določila še en mesec časa za v Ameriki živeče rojake, da lahko kupijo delnice pete emisije. Čas je določen do petnajstega februarja 1928. Kdor hoče kupiti kaj delnic Zadrúžne banke, ki se prodajajo po dva dolarja (\$2) komad, naj pošlje denar in svoj natančni naslov na našega zastopnika v Ameriki, ki je:

FRANK S. TAUCHAR

2501 S. Central Park Ave., Chicago, Ill.

(Izrežite ta oglas za referenco, ker to je zadnja objava za prodajo delnic.)

PRIHRANJENI

dolarji, ako jih vložite v to banko, vam bodo pomagali do uspeha in neodvisnosti.

Vzemite te prihranjene novce iz vašega žepa in jih vložite na obresti; s tem jim daste priliko, da delajo za vas.

Pristopite v naš ožični klub.

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

OTTO KASPAR, predsednik.

VARNA BANKA ZA VLAGANJE VAŠIH PRIHRANKOV